

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
I Міжнародної науково-практичної конференції*

17-18 квітня 2025 року

усунення ігрової залежності схему лікування призначає лікар на підставі даних анамнезу та проведеної діагностики, можуть залучатися соціальні психологи. Лікувальні заходи можуть включати: роботу за програмою «12 кроків», проживання в центрі серед людей зі схожими проблемами, індивідуальні та групові заняття, програму «Дей Топ», гештальт-терапію тощо. Усунення патологічних станів попереджає втрати та соціальні ризики, сприяє безпеці життя. Повернення до безпечного життя створює радість здорових досягнень, покращує взаємовідносини без ігromанії та попереджає інші соціальні ризики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пивоваров О.В. Оцінювання засобами GOOGLE зацікавленості медичною освітою. *Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі*: науково-методична міжуніверситетська конференція з міжнародною участю, Одеса, 18–20 січня 2023 року: матеріали конференції / за ред. В.Г.Марічереда. – Одеса: ОНМедУ, 2023. С.640–642. URL: <https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/32320>.
2. Що таке Google Trends? URL: <https://adwservice.com.ua/uk/yak-korystuvatysya-servisom-google-trends>.
3. Ярова, К.О., Соболева, К.М. Аналіз трендів неврологічних проявів коронавірусної інфекції у Google Trends. *Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини (для студентів та молодих вчених)*: наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвячена 100-річчю з дня народження К. Барнарда. Одеса, 2–3 червня 2022 року : тези доп. Одеса : ОНМедУ, 2022. С.85. URL: <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11723/Yarova.pdf?sequence=3>.

УДК 364.044

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

*Ю. М. Нагірняк, М. Я. Нагірняк, к.і.н., доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

Війна в Україні наочно демонструє, що ефективність бойових дій особового складу залежить не лише від професійного володіння зброєю та технікою, а й від створення належних соціальних та правових умов, а також забезпечення всебічної підтримки військовослужбовців. Високі навантаження та обмеження, які вони несуть, мають бути враховані державою і компенсовані через повноцінне матеріальне, фінансове забезпечення та надання особливого правового статусу.

Військово-соціальна робота в Збройних силах України є комплексом заходів, спрямованих на створення необхідних соціальних і правових умов для ефективного виконання військовослужбовцями своїх завдань. Вона передбачає дотримання прав і свобод військових, реалізацію їхніх потреб, дотримання норм міжнародного гуманітарного права, зміцнення дисципліни та правопорядку тощо [4].

Головна мета військово-соціальної роботи – визнання особистості військовослужбовця як найвищої соціальної цінності, захист його прав, підтримка фізичного і духовного здоров'я, а також забезпечення соціально-економічних потреб. Для її досягнення необхідно вирішити ряд завдань, серед яких найважливішими є:

- своєчасно та повністю забезпечувати військових матеріальними ресурсами;
 - організовувати службу та побут так, щоб вони сприяли професійному розвитку, освіті та відпочинку;
 - дотримуватися принципів соціальної справедливості та правового захисту;
 - підтримувати високу мотивацію до військової служби через суспільне визнання
- [6, с. 20].

Військово-соціальна робота має складну структуру, що включає: грошове та пенсійне забезпечення, забезпечення житлових умов, медичного обслуговування, страхування, соціального захисту вразливих груп військовослужбовців і їхніх сімей (осіб з інвалідністю, літніх ветеранів, сімей загиблих військовослужбовців, військовослужбовців, які, мають особливі заслуги перед державою – УБД, ветеранів війни й військової служби), а також адаптацію звільнених із військової служби осіб [4].

Реалізація завдань військово-соціальної роботи здійснюється на трьох рівнях: 1) нормативно-правовий – удосконалення законодавчої бази соціального захисту військових; 2) організаційний – діяльність командирів, військових управлінців та спеціалістів морально-психологічного забезпечення; 3) практичний – проведення аналізу, планування, надання соціальної допомоги та консультування [7].

Головними учасниками військово-соціальної роботи є держава, органи влади та місцевого самоврядування, громадські організації та служби забезпечення, які створюють відповідні соціальні умови служби, військове командування, особливо, як стверджує А Кобзар, «військові комісаріати (ТЦК та СП) усіх рівнів, органи морально-психологічного забезпечення, конкретні служби логістики (продовольча, речова, фінансова, медична), органи правового забезпечення, що забезпечують захист прав і свобод військовослужбовців і членів їхніх сімей» [3]. Водночас ключову роль у її організації відіграють командири підрозділів.

Для ефективного функціонування військово-соціальної роботи необхідно:

- ретельно вивчати та аналізувати соціальний стан військових, виявляючи ключові проблеми та оцінюючи рівень їхнього соціального захисту;
- прогнозувати та планувати заходи щодо забезпечення соціального захисту військовослужбовців, визначаючи пріоритетні цілі та завдання;
- оцінювати потенційні наслідки різних видів діяльності, спрямованих на військовослужбовців, виявляючи як позитивні, так і негативні аспекти;
- інтегрувати планування військово-соціальної роботи в загальну систему морально-психологічного забезпечення, визначаючи ефективні методи та послідовність дій;
- забезпечувати кваліфікований підбір, розміщення та навчання персоналу, залученого до військово-соціальної роботи, визначаючи їхні завдання та координуючи їхню діяльність;
- систематично аналізувати та узагальнювати результати військово-соціальної роботи, розробляти пропозиції щодо її вдосконалення та поширювати кращі практики. [1].

Ми згоджуємося з думкою В Муляви про те, що з початком збройної агресії росії проти України відбулося значне зростання кількості державних і відомчих нормативно-правових актів, спрямованих на зміцнення системи військово-соціальної роботи у Збройних Силах України. Це дозволило покращити правове регулювання соціального захисту військовослужбовців, ветеранів та їхніх родин, а також впровадити низку важливих ініціатив, спрямованих на підвищення рівня соціальної підтримки в умовах воєнного часу. Проте, попри позитивні зміни, у сфері військово-соціальної роботи залишаються як старі, так і нові проблеми, що потребують оперативного вирішення, наприклад, розширення спектра соціальних потреб військових у зв'язку з тривалим характером бойових дій вимагають більш гнучкої та ефективної системи соціального забезпечення. Ці фактори зумовлюють гостру необхідність у комплексному перегляді підходів до організації військово-соціальної роботи, її адаптації до вимог особливого періоду та інтеграції передового досвіду країн НАТО [5].

Останніми роками було здійснено значну роботу з адаптації системи військово-соціальної роботи до стандартів соціальної підтримки військовослужбовців, що діють в арміях країн НАТО. Зокрема, розроблено типові посадові обов'язки офіцерів підрозділів морально-психологічного забезпечення військових частин у сфері соціальної роботи, а також запроваджено посади соціологів у ТЦК та СП усіх рівнів із визначенням їхніх функціональних обов'язків [2].

Однак, існує низка невирішених проблем, які потребують уваги. Серед них – відсутність єдиного органу, що координує військово-соціальну роботу, недостатній рівень підготовки кадрів у військових комісаріатах, невідповідність кваліфікаційним вимогам окремих соціальних працівників, а також брак загальнодержавних стандартів соціальної роботи з військовослужбовцями та ветеранами. Крім того, у військових комісаріатах все ще недостатньо знань і навичок для ефективного впровадження механізмів нової системи обслуговування та надання сервісних послуг. Додатковою проблемою є відсутність програм підготовки військових соціальних працівників як у вищих військових навчальних закладах, так і в цивільних освітніх установах [1].

Для підвищення ефективності військово-соціальної роботи необхідно активніше впроваджувати систему морально-психологічного впливу на військових, яка затверджена спеціальним рішенням Головнокомандувача ЗСУ 26 червня 2019 р. за номером 15461/С і надіслана у війська для використання у службовій діяльності військ та використовувати досвід країн НАТО. [2]. Як зазначає М. Журавльов, основні заходи цієї системи включають: моніторинг соціальних процесів у військових частинах, розробку пропозицій щодо запобігання та нейтралізації соціальної напруги у військових колективах, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з особовим складом щодо соціального та правового захисту, а також взаємодію з органами державної влади та місцевого самоврядування, які надають соціальні послуги [1]. Водночас, дослідник С. Зосіч вважає, що ключовим документом для вдосконалення системи військово-соціальної роботи є розроблений фахівцями Головного управління морально-психологічного забезпечення проєкт Стратегії розвитку військово-соціальної роботи у Збройних Силах України до 2035 року [2].

Отже, удосконалення військово-соціальної роботи є важливим завданням, яке потребує швидких та якісних змін відповідно до сучасних викликів і стандартів провідних армій світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Журавльов М.В., Мулява В.Д. Організація військово-соціальної роботи у Збройних Силах України: основні проблеми становлення та удосконалення в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Історія»*. Вип. 1 (44), 2021. С. 72–79.
2. Зосіч С.О. Особливості організації соціальної роботи у військових частинах та військових комісаріатах за досвідом антитерористичної операції. Київ: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 237 с.
3. Кобзар А.О. Історія структур виховної роботи у Збройних Силах України: монографія. Київ : ТОВ «ЦП Компринг», 2012. 264 с.
4. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: підручник для слухачів, курсантів та студ. вищ. навч. закл. : у 2 ч. Ч. 1 / за ред. В.В. Стасюка. К.: НУОУ, 2012. 464 с.
5. Мулява В. Проблеми та особливості соціально-правового забезпечення особового складу військ (сил) в бойовій обстановці, Київ: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2016. 87 с.
6. Нагірняк М.Я., Давидова О. Основи військової соціальної роботи в Україні. *Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених, 9 листопада 2022 р.; [за заг. ред. Нагірняка М.Я.]. Львів: ЛДУБЖД, 2022. С. 20–26.
7. Рютін В.В. Зміст та організація військово-соціальної роботи у підрозділі. Заступник командира підрозділу з виховної роботи: Навчальний посібник / В. Афанасенко, О. Бурківський, Е. Дуб та ін. Харків: ХВУ, 2003. С. 324–330.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

АЛГОРИТМ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ПОТЕРПІЛОГО ПОЛІЦЕЙСЬКИМ ТА ЙОГО ПІДГОТОВКА ДО ЕВАКУАЦІЇ З НЕБЕЗПЕЧНОЇ ЗОНИ О. Янковський, К.Набільська.....	3
БОЙОВА ГОТОВНІСТЬ НПУ ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ЗМУ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ І.О. Козлова І.В. Власенко	5
ВИКОРИСТАННЯ КРОВОСПИННИХ ТУРНИКЕТІВ ЗА УМОВИ ОТРИМАННЯ ОПІКІВ КІНЦІВОК Ю.В. Лазаренко, О.В. Лазаренко	7
ВІЙСЬКОВИЙ ТЕРОРИЗМ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ Г. Г.С. Зелінський, А.А. Бабич, В.М. Марич	10
ДОБРОВІЛЬНИЙ ПОЖЕЖНИЙ РУХ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ: УКРАЇНСЬКІ ПРАКТИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СЕРЕДОВИЩА В.Р. Кундрик.....	11
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХИСНИХ СПОРУД ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ С.Є. Кірік, О.В. Бас	13
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКАРЕНЬ ТА АПТЕК НЕОБХІДНИМИ МЕДИКАМЕНТАМИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ В.О. Груздова	15
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ЩОДО ПОШУКУ ПОТЕРПІЛИХ ПІД ЗАВАЛАМИ ЗРУЙНОВАНИХ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД О.В. Любовецький, М.З. Лаврівський А.О. Рогуля, Ю.Е. Павлюк	16
КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ З ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ: ДОСВІД ВІЙНИ М.О. Кульчицька.....	19
КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ ІЗ ВРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ О.Я. Лещенко.....	21

**ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ В
УКРАЇНІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

О.О. Барабаш228

**РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ R&D-РОЗРОБОК У СТВОРЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО
БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДИ З ПРАКТИКИ**

Д.В. Бондар, В.В. Попович, О.В. Придатко, Р.О. Гриник.....230

СЕКЦІЯ 6

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

**БЕЗПЕКА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТА АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ПІД
ЧАС ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ
росії В УКРАЇНУ**

М.А. Гайнанов, М.А. Кондратюк, Ю.В. Колошко232

**ВИКОРИСТАННЯ ХІМІЧНИХ БОЙОВИХ АГЕНТІВ У КОНТЕКСТІ
ІРАНО-ІРАКСЬКОЇ ВІЙНИ 1980–1988 РОКІВ**

О.Ф. Бабаджанова, О.Д. Синельніков, О.Т. Ткачик.....233

**ВІЙНА, КОМУНІКАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ: ВПЛИВ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ НА ГРОМАДЯНСЬКУ СВІДОМІСТЬ**

Р.Я. Яремко, К.Р. Дида236

**ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ:
ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ДИСКУРСИВНІ ОСОБЛИВОСТІ У СФЕРІ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

А. Саламін239

**ЗАХИСТ ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ В АСПЕКТІ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ**

О.В. Пивоваров.....241

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Ю.М. Нагірняк, М.Я. Нагірняк243

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХОВИХ ПСИХОЛОГІВ ДЛЯ ДОПОМОГИ
НАСЕЛЕННЮ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Ю.В. Вінтюк246

**ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ МОВИ ВІЙНИ В ЗМІ: ВПЛИВ НА
ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ ТА СТІЙКІСТЬ СУСПІЛЬСТВА**

Ю.І. Дем'янчук248

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ ЯК СКЛАДОВА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЗА
ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ**

(на прикладі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності)
Ю.В. Вінтюк249